

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/B/2018/36097107838854660

**ÚČTOVANIE BEZHOTOVOSTNÝCH PLATIEB V ÚČTOVNEJ
JEDNOTKE**

Bakalárska práca

2018

Paulína Harabrínová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**ÚČTOVANIE BEZHOTOVOSTNÝCH PLATIEB V ÚČTOVNEJ
JEDNOTKE**

Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Máziková, PhD.

Bratislava 2018

Paulína Harabínová

ABSTRAKT

HARABRÍNOVÁ , PAULÍNA: *Účtovanie bezhotovostných platieb v účtovnej jednotke.*- Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce:. Ing. Katarína Máziková, PhD – Bratislava: FHI EU, 2018, 45 strán.

Bakalárska práca je zameraná na bezhotovostné platby, ktoré môžu nastať v priebehu účtovného obdobia v účtovnej jednotke, ich účtovanie a vykazovanie v účtovníctve účtovnej jednotky. Práca je systematicky rozdelená do 3 kapitol. V úvodnej kapitole sa venujeme teoretickým poznatkom o platobných prostriedkoch, pričom pozornosť upriamujeme na peňažné prostriedky uložené na účte v banke, ich oceňovanie, účtovanie, inventarizáciu a vykazovanie v účtovnej závierke. V druhej kapitole vymedzujeme cieľ práce, metódy práce a metódy skúmania použité v bakalárskej práci. V poslednej kapitole uvádzame účtovanie a vykazovanie bezhotovostných platobných prostriedkov v konkrétnej nami vybranej účtovnej jednotke. Poukážeme na účtovanie bezhotovostných prostriedkov v cudzej mene ako aj účtovanie platieb uskutočnených prostredníctvom debetnej a kreditnej platobnej karty.

Kľúčové slová:

Peňažné prostriedky, bezhotovostné platobné prostriedky, kreditná karta, debetná karta, oceňovanie ,účtovanie, inventarizácia ,vykazovanie

ABSTRACT

HARABRÍNOVÁ, PAULÍNA: *Accounting of non-cash payments in the entity*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Advisor: Ing. Katarína Máziková, PhD – Bratislava: FHI EU, 2018, 45 pages.

The thesis is focused on non-cash payments that could occur during the accounting period, their impact on accounting and reporting in accounting entity. The work is systematically divided into 3 chapters. The introductory chapter is focused on theoretical knowledge about payment means, especially on non-cash payments, their measurement, accounting, inventory and reporting in financial statements. In the second chapter we define the aim of the work, methods of work and methods of study used in the bachelor thesis. In the last chapter, we report the accounting and reporting of non-cash payments in a particular selected entity. We take a look at non-cash payments in foreign currency, as well as billing for debit and credit card payments.

Key words:

Cash, non-cash payments, credit card, debit card, measurement, accounting, inventory, reporting

Obsah

Úvod.....	8
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	10
1.1. Pojem platobný styk.....	10
1.2. Charakteristika peňažných prostriedkov.....	11
1.3. Právna úprava peňažných prostriedkov na území Slovenskej republiky.....	12
1.4. Bezhotovostné platobné prostriedky.....	13
1.4.3. Platobné karty.....	15
1.4.1. Výhody a nevýhody bezhotovostných platieb.....	16
1.5. Oceňovanie bezhotovostných platieb.....	17
1.6. Účtovanie bezhotovostných platieb.....	19
1.7. Inventarizácia bezhotovostných platieb.....	22
1.8. Vykazovanie bezhotovostných platieb.....	24
1.9. Trendy v bezhotovostných platbách.....	25
2. Cieľ, metodika práce a metódy skúmania.....	26
3. Výsledky práce a diskusia.....	28
3.1. Aplikácia bezhotovostných platieb v konkrétnej účtovnej jednotke.....	28
3.2. Účtovanie bezhotovostných platobných prostriedkov.....	29
3.3. Peňažné prostriedky v cudzej mene.....	35
3.4. Platobné karty.....	37
3.4.1. Debetné platobné karty.....	38
3.4.2. Kreditné platobné karty.....	39
3.5. Vykazovanie bezhotovostných platieb v súvahe.....	41
Záver.....	43
Zoznam použitej literatúry.....	44

Zoznam tabuliek, obrázkov a schém

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Základné delenie platobného styku

Tabuľka 2: Účtovanie peňažných prostriedkov

Tabuľka 3: Prevod medzi bankou a pokladňou

Tabuľka 4: Inventarizácia

Tabuľka 5: Preúčtovanie začiatočného stavu

Tabuľka 6: Bankový výpis- prevod medzi účtami

Tabuľka 7: Pohyb peňažných prostriedkov- úhrada faktúr

Tabuľka 8: Pohyb peňažných prostriedkov- inkaso faktúr

Tabuľka 9: Pohyb peňažných prostriedkov -PayPal

Tabuľka 10: Pohyb peňažných prostriedkov- PZP

Tabuľka 11: Pohyb peňažných prostriedkov- DPH

Tabuľka 12: Pohyb peňažných prostriedkov- poplatky

Tabuľka 13: Pohyb peňažných prostriedkov- cudzia mena

Tabuľka 14: Debetná platobná karta

Tabuľka 15: Kreditná platobná karta

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Vizuál platobnej karty

Úvod

Účtovníctvo ako vedná disciplína patrí k nezastupiteľným nástrojom finančného riadenia podniku, pričom k jeho hlavnej úlohe patrí dôkladné a spoľahlivé zaznamenávanie ekonomickej činnosti podniku počas účtovného obdobia. Účtovníctvo rovnako pôsobí ako zdroj informácií nielen pre interných, ale aj externých používateľov, predovšetkým prostredníctvom zverejňovania účtovnej závierky. Ako jednu z najdôležitejších informácií, o ktoré sa ekonomické subjekty zaujímajú, môžeme považovať účty, ktoré bezprostredne súvisia s peňažnými prostriedkami.

Každá účtovná jednotka, ktorá chce byť úspešná v trhovej ekonomike, potrebuje už na začiatku podnikania finančný kapitál, ktorý sa najčastejšie skladá práve z peňažných prostriedkov. Peňažné prostriedky predstavujú vo všeobecnosti podstatný druh aktív nielen pre účtovné jednotky, ale aj pre fyzické osoby. Stretávame sa s nimi v každodennom živote, ich pomocou realizujeme platobné operácie na úhradu záväzkov, kupujeme rozličné druhy tovarov a služieb a investujeme do rôznych druhov majetku. Peňažné prostriedky môžu mať charakter hotovostný, bezhotovostný alebo kombinovaný. Pre potreby bakalárskej práce sa budeme venovať hlavne bezhotovostným platobným prostriedkom.

Hlavným cieľom bakalárskej práce bude bližšie charakterizovať a objasniť pojmy súvisiace s bezhotovostnými platbami, ich účtovaním a vykazovaním v účtovnej závierke. Okrem hlavného cieľa si v kapitole *Cieľ, metodika práce a metódy skúmania* uvedieme ďalšie čiastkové ciele.

Prvá časť bakalárskej práce bude rozdelená do deviatich podkapitol a bude venovaná teoretickým poznatkom získaným z odbornej literatúry, ktorá nám priblížila danú problematiku. Uvedieme názory odborníkov z oblasti účtovníctva a bankovníctva, na základne, ktorých si vytvoríme vlastné názory a definujeme pojmy.

V druhej časti sa zameriame na vymedzenie hlavného a čiastkových cieľov bakalárskej práce a metód, ktoré použijeme pri písaní práce.

V tretej časti sa budeme zaoberať účtovaním peňažných prostriedkov uložených na účtoch v bankách na konkrétnych účtovných prípadoch, ktoré môžu vzniknúť v účtovnej jednotke. Uvedieme zaúčtovanie pohybov na účtoch peňažných prostriedkov z pohľadu bezhotovostných platieb. Rovnako uvedieme účtovné prípady, ktoré budú súvisieť s účtovaním na devízovom účte a kurzové rozdiely s ním súvisiace. Budeme sa venovať problematike platobných kariet, debetnej a kreditnej, ktoré má účtovná jednotka vo svojom vlastníctve, ich výhody a účtovanie. V závere kapitoly sa budeme venovať vykazovaniu peňažných prostriedkov. Na záver bakalárskej práce zhodnotíme dosiahnuté výsledky stanovených cieľov a vyvodíme závery.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V priebehu činnosti každej účtovnej jednotky sa získavajú rôzne druhy majetku, potrebné jeho na plynulý chod. Uvedené činnosti súvisia s podnikateľskými aktivitami účtovných jednotiek v mnohých oblastiach. Jednou z nich je zabezpečenie financovania, získanie peňažných prostriedkov a ich využitie v účtovnej jednotke. V bakalárskej práci sa budeme zaoberať problematikou peňažných prostriedkov, ktoré sú súčasťou majetku účtovnej jednotky. Bližšie si charakterizujeme peňažné prostriedky uložené na bankovom účte.

1.1. Pojem platobný styk

Platobný styk možno charakterizovať ako transfer hotovostných a bezhotovostných peňažných prostriedkov medzi jednotlivými účtovnými jednotkami, bez ohľadu na to, či ide o obchodné alebo súkromné transakcie. Z vyššie uvedeného možno platobný styk chápať ako prostriedok, umožňujúci inkaso pohľadávok alebo úhradu záväzkov, ktoré plynú z obchodných ako aj neobchodných vzťahov účtovnej jednotky, ktorý sa uskutočňuje prostredníctvom platieb, či už v hotovostnej alebo bezhotovostnej forme, v tuzemsku alebo v zahraničí.

Tabuľka 1: Základné delenie platobného styku

Delenie	Druhy	Definícia
Podľa formy použitých peňazí	Hotovostný	Predstavuje výmenu bankoviek a mincí medzi ekonomickými subjektami.
	Bezhotovostný	Uskutočňuje sa prostredníctvom prevodov peňazí, medzi účtami v bankách.
Podľa teritória	Domáci	Transfer peňazí v rámci tuzemska, obvykle v domácej mene.
	Zahraničný	Platby smerujúce obojsmerne, aj do zahraničia.
Podľa zúčastnených subjektov	Vnútrobankový	Transfer peňažných prostriedkov na účtoch jednej banky.
	Medzibankový	Uskutočňuje sa medzi účtami rôznych bankových inštitúcií s národným alebo medzinárodným charakterom.

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.2.Charakteristika peňažných prostriedkov

Vlastníctvo peňažných prostriedkov je nevyhnutné pre realizáciu platobného styku účtovnej jednotky. Jednou z jeho hlavných úloh je preto zabezpečenie likvidnosti. *Likvidnosť predstavuje schopnosť premeny majetku na peňažné prostriedky.*¹ Likvidná je len tá účtovná jednotka, ktorá je schopná včas a v plnej výške uhradiť všetky svoje splatné záväzky. Len účtovná jednotka, ktorá má dostatok peňažných prostriedkov, či už v hotovostnej alebo bezhotovostnej forme je schopná uspieť v trhovej ekonomike.

Už pri vzniku účtovnej jednotky, kedy dochádza k vkladu spoločníkov do spoločnosti, účtuje účtovná jednotka o významnom druhu majetku, ku ktorému patria peňažné prostriedky. Peňažné prostriedky zaradíme ku krátkodobému finančnému majetku. Predstavujú likvidný, bezprostredne obchodovateľný majetok, ktorého doba použiteľnosti v účtovnej jednotke je najviac jeden rok. Z hľadiska pôsobenia v prevádzkovom cykle, zaradíme peňažné prostriedky do obežného majetku. Počas svojho pôsobenia sa jednorazovo spotrebovávajú a znova obnovujú.

Nadobudnutie peňažných prostriedkov môžeme chápať ako príjem účtovnej jednotky, ktorý následne slúži na úhradu. Účtovná jednotka môže peňažné prostriedky získať z rôznych zdrojov, ktoré sa vo všeobecnosti rozdeľujú na vlastné a cudzie.

- a) **Vlastné zdroje**, predstavujú zdroje financovania, ktoré si účtovná jednotka vytvorí sama, teda plynú z vlastnej podnikateľskej činnosti účtovnej jednotky, ako je predaj výrobkov vlastnej výroby, tovaru, poskytovanie služieb, predaj finančného alebo prebytočného majetku.
- b) **Cudzie zdroje** účtovná jednotka nadobúda od iných subjektov, je ich povinná vrátiť, čo pre ňu predstavuje záväzok z prijatých peňažných prostriedkov. Zaradíme sem bankové úvery, prijaté pôžičky, finančné výpomoci od fyzických a právnických osôb, dotácie alebo emisiu cenných papierov.

Na peňažné prostriedky sa dá nazerať z dvoch pohľadov, a to v užšom slova zmysle a v širšom slova zmysle.

---

¹ ŠLOSÁROVÁ, Anna – BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. Analýza účtovnej závierky. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 440 s. ISBN 978-80-8168-589-7.str. 284.

V užšom zmysle slova medzi peňažné prostriedky zaraďujeme len peniaze v hotovostnej forme, v eurách alebo v cudzej mene, vo forme bankoviek a mincí.

V širšom zmysle slova k peňažným prostriedkom okrem hotovosti patria aj ekvivalenty peňažných hotovostí a peňažné prostriedky uložené na účte v bankách.²

1.3.Právna úprava peňažných prostriedkov na území Slovenskej republiky

Peňažné prostriedky v Slovenskej republike majú veľmi široký a členitý legislatívny rámec. Každý účastník platobného styku by mal byť oboznámený s právnymi normami, platnými na území SR. Rovnako je potrebné dodržiavať isté pravidlá vyplývajúce z platnej legislatívy, ktoré sú potrebné pre realizáciu platieb. Právna úprava účtovníctva je založená na platných právnych normách. Právne sú upravené vedenie účtovníctva aj účtovná závierka.

Peňažné prostriedky v SR upravujú tieto základné právne normy:

1. Obchodný zákonník (Zákon NR SR č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), hlava IV, ktorá sa zaoberá účtovníctvom pre podnikateľov, ich postavením, obchodnými záväzkovými vzťahmi súvisiacimi s podnikaním.
2. Občiansky zákonník (Zákon NR SR č. 47/1992 Zb. v znení neskorších predpisov)
3. Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ktorý vo svojom pôvodnom znení vstúpil do platnosti 1. januára 2003. Upravuje rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva, platný pre právnické osoby ako aj fyzické a zahraničné osoby v prípade, ak podnikajú alebo vykonávajú samostatnú zárobkovú činnosť na území Slovenskej republiky.
4. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje daň z príjmov fyzickej a právnickej osoby a spôsob platenia a vyberania uvedenej dane.
5. Zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý formuje vzťahy spájajúce sa so založením, organizáciou, vedením, podnikaním a ukončením činnosti bánk pôsobiacich na území Slovenskej

---

² MÁZIKOVÁ, Katarína. – MATEÁŠOVÁ Martina. – ONDRUŠOVÁ, Lucia. 2016. Účtovníctvo podnikateľských subjektov I. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 288 s. ISBN 978-80-8168-405-0.str.12

republiky, ako aj pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov so zámerom bezpečného fungovania bankového systému.

Na zákon o účtovníctve nadväzujú opatrenia, ktoré pre potreby účtovníctva vydáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Opatrenia sú všeobecne záväzné nariadenia a ich dodržiavanie je povinné len pre účtovné jednotky, ktorých sa týkajú.

1. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva.
2. Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktoré upravujú účtovné závierky podnikateľov.

Slovenská republika sa od 1.mája 2004 stala členským štátom Európskej únie a počnúc touto skutočnosťou sa požiadavky práva daného hospodárskopolitického celku vzťahujú aj na slovenské účtovné jednotky. Súčasťou práva Európskej únie sú záväzné právne akty ako napríklad nariadenia a smernice alebo nezáväzné právne akty, ktoré predstavujú odporúčania a stanoviská. Pre oblasť účtovníctva sa za najpodstatnejšie považujú *Smernice Európskeho parlamentu a Rady o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov*³.

1.4. Bezhotovostné platobné prostriedky

Bezhotovostné platobné prostriedky slúžia na realizáciu bezhotovostného platobného styku. Bezhotovostný platobný styk predstavuje podsystem platobného styku. Jedná sa o druh platobného styku realizovaného prostredníctvom banky, t.j. prevodom z účtu a následným zápisom na dotknutých účtoch príjemcov.

Podmienkou realizácie bezhotovostných platieb je uloženie voľných peňažných prostriedkov na účte v komerčnej banke. Účtovná jednotka sa môže rozhodnúť uložiť peňažné prostriedky na viacerých účtoch v závislosti od spôsobu akým chce uložiť voľné peňažné

---

³ Smernice sú záväzné len pre štáty patriace do EÚ, na dosiahnutie pokroku spôsob, akým dosiahnu dané ciele je ponechaný na samotné štáty, teda nie je záväzne určený. Krajiny musia prijať opatrenia a začleniť ich do svojho právneho systému.

prostriedky (bežný, vkladový účet) a od meny (účet v mene euro alebo devízový účet). V podmienkach Slovenskej republiky poznáme nasledujúce druhy bankových účtov:

- a) **Bežný účet**- slúži na úhradu záväzkov alebo inkaso pohľadávok zo vzťahu k odberateľom, dodávateľom, daňovému úradu, inštitúciám sociálneho poistenia a zdravotného poistenia, mzdových záväzkov voči zamestnancom alebo vyberanie potrebných čiastok na doplnenie pokladnice. Čerpajú sa z neho vlastné finančné prostriedky účtovnej jednotky, len do výšky zostatku na účte.
- b) **Kontokorentný účet**- predstavuje špeciálny druh kombinácie bežného účtu a úverového účtu. Účtovná jednotka podpíše zmluvu o úvere, ktorá slúži na preklopenie krátkodobého nedostatku peňažných prostriedkov, pričom banka sa v zmluve zaväzuje poskytnúť úver na bežnom účte a určiť úverový rámec a úrok plynúci z úveru. Princíp kontokorentného účtu spočíva v možnosti vyčerpať viac prostriedkov ako je k dispozícii na bežnom účte, ale len do výšky stanoveného úverového limitu.
- c) **Vkladový účet**- neslúži na využívanie vkladu na úhrady alebo inkasá, naopak, slúži na uloženie voľných peňažných prostriedkov s cieľom ich úročenia, pričom sa účtovná jednotka zaväzuje k časovému obmedzeniu disponovať s vkladom. S vkladom je možné disponovať až po uplynutí termínu splatnosti, ktorý môže byť po uplynutí určitej doby odo dňa uloženia alebo v presne dohodnutý deň. Ak je viazanosť do jedného roka, hovoríme o krátkodobom finančnom majetku a ak presiahne hranicu jedného roka, vkladový účet predstavuje dlhodobý finančný majetok.
- d) **Devízový účet**- môže mať formu bežného účtu, z ktorého sa uskutočňujú a prichádzajú platby v cudzej mene alebo formu vkladového účtu, kde si účtovná jednotka ukladá voľné peňažné prostriedky v cudzej mene. Účtovná jednotka je povinná účtovať o cudzej mene až po prepočte na euro výmenným referenčným kurzom ECB alebo NBS, ak ECB nevyhlasuje kurzy pre tieto meny.
- e) **Ostatné účty**- zaraďujeme sem účty, ktoré sú účelovo viazané podľa potrieb účtovnej jednotky alebo účet sociálneho fondu. Môžu mať formu samostatného účtu alebo podúčtu.

1.4.3. Platobné karty

Účtovné jednotky najčastejšie využívajú na bezhotovostnú platbu **platobné karty**. Ide o technický prostriedok, ktorý slúži na disponovanie s peňažnými prostriedkami uloženými na účte v banke. Prostredníctvom platobnej karty sa dajú uskutočňovať výbery hotovosti z bankomatov, v bankách, zmenárňach alebo obchodoch, pričom primárne slúži na platbu za tovary alebo služby prostredníctvom POS terminálu. K najmodernejším trendom v platobných kartách patrí bezkontaktná platba, ktorá predstavuje platbu prostredníctvom POS terminálu bez zadania PIN kódu. Uvedená platba je zväčša limitovaná do určitej výšky a určitého počtu platieb.

Platobný terminál (POS terminál) predstavuje elektronické zariadenie, ktoré umožňuje realizáciu platieb prostredníctvom platobných kariet. Z pohľadu odberateľa (kupujúceho) je jeho hlavnou úlohou uskutočňovanie rýchlych bezhotovostných úhrad priamo v prevádzke. Platba prostredníctvom POS terminálu z pohľadu dodávateľa (predajcu) predstavuje komfortný spôsob prijímania platby za poskytnuté služby alebo predané tovary.

Právo vydávať platobné karty majú bankové (VISA International, Europay/Master Card) aj nebankové asociácie (American Express, Diners Club International, Japan Credit Bureau).

Platobné karty delíme na:

- I. Podľa využívaných peňažných prostriedkov
  - a) **Debetné platobné karty**- patria v podmienkach SR k najrozšírenejším. Vydávajú sa k bežnému účtu. Využívajú len vlastné prostriedky účtovnej jednotky do výšky sumy na bankovom účte, prípadne sa klientovi poskytne kontokorentný úver, čo znamená, že je možné čerpať peniaze banky do výšky povoleného debetu.
  - b) **Kreditné platobné karty**- ide o formu úveru, kde sa čerpajú peniaze banky do stanoveného limitu. Banka si zároveň stanovuje úrokovú sadzbu, ktorá môže byť pri promptnom platení nulová, postupne však narastá a najvyššie číslo dosahuje v poslednom časovom úseku.
- II. Z teritoriálneho hľadiska

- a) **Domáce platobné karty**- dajú sa využívať len na území domáceho štátu.
- b) **Medzinárodné platobné karty**- platba nimi je možná celosvetovo.

III. Z hľadiska technických zariadení

- a) **Embosované platobné karty**- dajú sa použiť okrem elektronického prostredia aj v imprintoch. Inprinter je zariadenie, ktoré predtláča údaje z platobnej karty priamo na potvrdenku. Zúčtovanie platby sa uskutočňuje v offline režime.
- b) **Elektronické platobné karty**- využívajú sa na platbu v ATM,EFT/POS termináloch so zadaním osobného identifikačného čísla PIN.

Na zjednodušenie prevodov bol v Európe prijatý štandard na identifikáciu platobných účtov s názvom **SEPA**(Single Euro Payments Area-Jednotná oblasť platieb v eurách). Od 1.februára 2014 museli všetky účtovné jednotky v Slovenskej republike prejsť na pravidlá a štandardy bezhotovostného platobného styku, ktoré definuje európska legislatíva. Hlavným zámerom je spojiť pravidlá a štandardy platieb krajín SEPA priestoru (EÚ, Nórska, Lichtenštajnska, Islandu, Monaka a Švajčiarska). SEPA zabezpečuje prijímanie a odosielanie platieb za tých istých podmienok v každej krajine SEPA priestoru, všetky platby sú považované za domáce. Podmienkou SEPA je používanie čísel účtov v tvare IBAN a BIC(pri cezhraničných platbách).

1.4.1. Výhody a nevýhody bezhotovostných platieb

K výhodám bezhotovostného platobného styku patrí hlavne bezpečnosť platieb. K problémom súvisiacim s hotovosťou môžeme zaradiť skutočnosť, že ju je možné ľahko odcudziť alebo sfaľšovať. Uvedený fakt zapríčiňuje, že platba v hotovosti je často využívanou formou platby pri nelegálnych obchodoch. Pri bezhotovostných platbách, ktoré sa realizujú prostredníctvom internetu alebo platobných kariet, je oveľa ťažšie sfaľšovať údaje majiteľa karty. Mnohé banky posielajú pri platbách cez internet overovací kód na číslo mobilného telefónu majiteľa karty, ten keď nezadá alebo zadá nesprávny kód, platba sa neuskutoční. Rovnako pri platobných kartách banka okamžite po ohlásení odcudzenia platobnej karty, zablokuje finančné prostriedky na karte. Medzi ďalšie výhody môžeme zaradiť rýchlosť uskutočnených platieb. Pomocou bezhotovostných platieb je možné poslať peniaze z jedného konca sveta na druhý v priebehu niekoľkých hodín. V neposlednom rade peniaze uložené v banke na sporiacom alebo termínovanom účte prinášajú majiteľovi úrok, čiže sa zhodnocujú.

K nevýhodám bezhotovostného platobného styku môžeme zaradiť skutočnosť, že patrí k spôsobom platenia, ktorý je pre niektorých Slovákov stále veľmi náročný na pochopenie. Ľudia nedôverujú bankám, kde majú zadávať svoje osobné údaje, banka má nad nimi kontrolu a dokáže sledovať pohyby na ich bankových účtoch alebo preferencie pri nákupoch. Na druhej strane bežná platba v hotovosti je pre veľmi jednoduchá a prístupná širokej verejnosti. Medzi hlavné nevýhody patrí poplatok, za uloženie voľných peňažných prostriedkov v banke, rovnako sa platí aj za služby, ktoré banka poskytuje, ako je vedenie účtu alebo výber peňazí.

V dnešnej dobe technického rozvoja patrí hotovosť k čoraz menej používaným spôsobom úhrady. Hoci hotovostný platobný styk možno označiť za historicky prekonaný spôsobom platenia, je pravdepodobné, že bude existovať aj v budúcnosti.

1.5. Oceňovanie bezhotovostných platieb

*V účtovníctve môžeme zaznamenávať iba tie skutočnosti, ktoré vieme kvantifikovať, čo znamená, že vieme určiť jeho mieru adekvátnou mernou jednotkou a jeho množstvo.*⁴

Pri zaznamenávaní skutočností sa používajú nasledujúce merné jednotky:

- a) **Naturálne**, ktorých nevýhodou je nutnosť použitia rôznych meracích zariadení. Za ďalšiu nevýhodu môžeme považovať fakt, že neposkytujú dostatočne relevantné informácie na posúdenie finančnej situácie účtovnej jednotky.
- b) **Peňažné**, ktorých nevýhodou je ich meniacia sa kúpna sila v čase. Skutočnosti, ktoré sa zaznamenávajú v účtovníctve a následne vykazujú v účtovnej závierke je potrebné previesť na rovnakú porovnávaciu jednotku, ktorou sú práve peňažné jednotky.

*Oceňovanie môžeme definovať ako spôsob vyjadrenia objektu oceňovania v peňažných jednotkách ku dňu ocenenia. Podstatou oceňovania je výber oceňovacej veličiny, ktorá sa vyberie na oceňovanie.*⁵ Výber oceňovacej veličiny môže ovplyvniť viacero faktorov, ktorými sú účel oceňovania, objekt oceňovania alebo deň ocenenia.

---

⁴ ŠLOSÁROVÁ, Anna. a kol. 2016. Účtovníctvo. 2. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 298 s. ISBN 978-80-8168-444-9. str.185

⁵ ŠLOSÁROVÁ, Anna. a kol. 2016. Účtovníctvo. 2. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 298 s. ISBN 978-80-8168-444-9.str.187

Z teoretického hľadiska je známych niekoľko oceňovacích základní, na ktorých základe možno stanoviť oceňovacie veličiny, sú to:

- **Oceňovacie veličiny stanovené na báze historickej ceny**- majetok sa oceňuje v sume peňažných prostriedkov, za ktorú bol obstaraný a v tejto sume sa eviduje až do jeho vyradenia, predaja alebo likvidácie iným spôsobom. Záväzky v sume získanej protihodnoty pri obstaraní majetku alebo služby.
- **Oceňovacie veličiny stanovené na báze cien prítomnosti**- vychádzajú z aktuálnych trhových cien platných v deň ocenenia. Vyjadrujú koľko peňažných prostriedkov by musela účtovná jednotka vynaložiť, ak by majetok obstarala v súčasnosti. Záväzky sa ocenia vo výške ich úhrady.
- **Oceňovacie veličiny stanovené na báze cien budúcnosti**- zohľadňujú časovú hodnotu peňazí. Majetok sa ocení v súčasnej hodnote budúcich príjmov a záväzky v súčasnej hodnote budúcich výdavkov.

V účtovníctve sa peňažné prostriedky oceňujú nasledovnou oceňovacou veličinou:

- a) **Menovitú hodnotu**, ktorá predstavuje sumu predtlačenú na peňažných prostriedkoch a ceninách alebo sumu, na ktorú znie pohľadávka alebo záväzok.

Dňom ocenenia sa rozumie deň, v ktorý musí účtovná jednotka určiť oceňovaciu veličinu na konkrétny druh majetku a záväzkov. Na základe zákona o účtovníctve sa peňažné prostriedky oceňujú:

- Ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu
- Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka
- K inému dňu v priebehu účtovného obdobia, ak to vyžaduje osobitý predpis

Peňažné prostriedky v bezhotovostnej forme sa oceňujú menovitou hodnotou, t.j. cenou zobrazenou na výpise z bankového účtu. Účtovná jednotka môže mať na svojich účtom peňažné prostriedky v mene euro alebo aj v cudzej mene. Cudziu menu je potrebné prepočítať ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu výmenným referenčným kurzom, ktorý vydáva ECB alebo NBS. NBS vydáva kurzové lístky pre tie krajiny, ktoré sa neuvádzajú v kurzovom lístku

ECB. Okrem uvedených kurzom, vydáva každá komerčná banka a rovnako zmenáreň vlastné kurzové lístky na prepočet devíz a valút.

Pravidlá prepočtu cudzej meny na euro:

1. Príjem cudzej meny sa ocení:

- Kurzom, za ktorý bola cudzia mena nakúpená za menu euro
- Referenčným kurzom určeným a vyhláseným ECB alebo NBS v deň uskutočnenia účtovného prípadu
- Kurzom banky, pobočky zahraničnej banky (valuty nákup, valuty predaj, devízy nákup, devízy predaj)
- Kurzom zmenárne (valuty nákup, valuty predaj)

2. Úbytok cudzej meny sa ocení:

- Cenou zistenou váženým aritmetickým priemerom (priebežný, periodický)
- Metódou FIFO- prvá cena na ocenenie prírastku cudzej meny v eurách sa použije ako prvá na ocenenie úbytku cudzej meny
- Referenčný kurz určený a vyhlásený ECB alebo NBS zo dňa predchádzajúceho dňu uskutočnenia účtovného prípadu
- Kurzov kartovej spoločnosti, v prípade úhrady pomocou platobnej karty uskutočnenej v cudzej mene

3. Konečný zostatok ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka:

- Referenčný kurz ECB alebo NBS zo dňa ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka

1.6. Účtovanie bezhotovostných platieb

V sústave podvojného účtovníctva môžeme peňažné prostriedky nájsť v rámci účtovej osnove pre podnikateľov v triede **2- Finančné účty**, ktorý obsahuje tieto syntetické účty:

- Peniaze v hotovostnej forme, ktoré sú uložené v pokladnici
- Peňažné prostriedky uložené v bezhotovostnej forme na účtoch v bankách

Tabuľka 2: Účtovanie peňažných prostriedkov

Účtová skupina	Účty
21- Peniaze	211- Pokladnica

	213- Ceniny
22- Účty v bankách	221- Bankové účty
26-Prevody medzi finančnými účtami	261-Peniaze na ceste

Zdroj :Máziková K.:Účtovníctvo podnikateľských subjektov I

O peňažných prostriedkoch v bezhotovostnej forme, ktoré sa nachádzajú na bankových účtoch sa účtuje v účtovej triede **2- Finančné účty** v účtovej skupine **22- Bankové účty**. Účtovná skupina obsahuje len jeden syntetický účet **221- Bankové účty**. Na účte **22- Účty v bankách** sa účtuje stav a pohyb peňažných prostriedkov na účtoch v bankách. Na účtoch účtovej skupiny **221- Bankové účty** sa účtuje na základe oznámenia banky o pohyboch na účte prostredníctvom zaslaného bankového výpisu. Výpis môže byť doručený prostredníctvom pošty alebo elektronicky. Účtovné prípady sa účtujú v poradí uvedenom na bankovom výpise.

Účtovná jednotka si podľa potreby môže vytvoriť vlastné syntetické účty, napr. 222- Devízové účty, 223- Vkladové účty v bankách. K uvedeným účtom je účtovná jednotka povinná, podľa platných predpisov, viesť podrobnú analytickú evidenciu.⁶ K syntetickým účtom sa podľa potrieb účtovnej jednotky vytvárajú analytické účty, ktoré zohľadňujú rôzne hľadiská.

Prírastok peňažných prostriedkov sa zaúčtuje na strana na ľarchu účtu **221-Bankové účty**, naopak úbytok sa zaúčtuje na stranu v prospech účtu **221-Bankové účty** so súvzťažných zápisom na prislúchajúcich účtoch majetku alebo záväzkov. Na uvedenom účte môže účtovná jednotka účtovať o inkase pohľadávky voči odberateľom, úhrade záväzkov voči dodávateľovi alebo záväzkoch voči správcovi dane.

S uložením peňažných prostriedkov na účtoch súvisí aj pojem **úrok**. Kreditné úroky predstavujú pre účtovnú jednotku výnos na účte **662- Úroky**, ktorý je v plnej sume pripísaný na bankový účet. Vkladový účet môže byť úročený fixnou alebo pohyblivou sadzbou. Pevná sadza je stála počas celej doby úročenia. Pohyblivá sadza sa mení v závislosti od vývoja úrokových sadzieb na medzibankovom trhu. Kreditný úrok je podľa platných predpisov zdaňovaný daňou z príjmov, ktorá je rovnako uhradená z bankového účtu. Debetné úroky účtuje účtovná jednotka ako náklad na účte **562-Úroky**. Predstavujú úroky, ktoré platí účtovná jednotka z poskytnutých úverov. Poplatky za vedenie účtu, za vykonané bankové operácie alebo pokladničné operácie sa

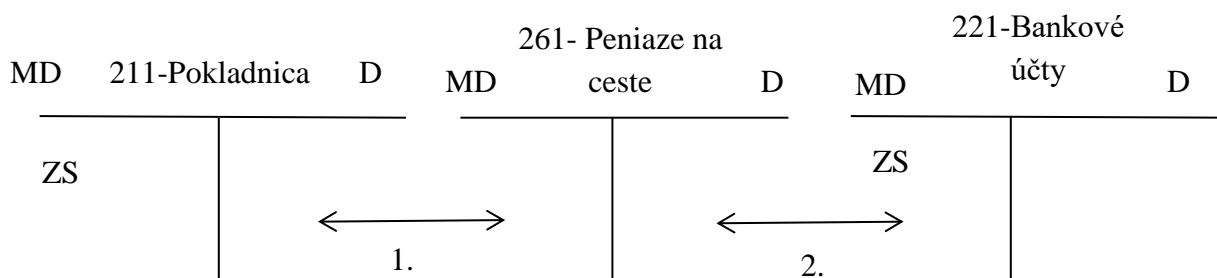
⁶ MÁZIKOVÁ, Katarína. – MATEÁŠOVÁ Martina. – ONDRUŠOVÁ, Lucia. 2016. Účtovníctvo podnikateľských subjektov I. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 288 s. ISBN 978-80-8168-405-0. str.23

účtujú na účte **568-Ostatné finančné náklady**. Poplatok je rovnako odpočítaný priamo z bankového účtu.

S bezhotovostnými platobnými prostriedkami súvisí aj pojem bankové úvery. Na účte **231- Krátkodobé bankové úvery** sa účtuje o úveroch s dobou splatnosti do jedného roka alebo kreditných platobných kartách. Účtovná jednotka má možnosť využívať peniaze z bankového úveru dvoma spôsobmi, a to prevodom peňazí na bankový účet alebo úhradou priamo z úveru. Ak úhrada prebehne priamo z úveru, účtuje sa v prospech účtu 231- Krátkodobé bankové úvery súvzťažne na ťarchu účtu záväzkov, prípadne nákladov. Prevod peňazí z úverového na bežný účet sa zaúčtuje v prospech účtu 231- Krátkodobé bankové úvery a na ťarchu účtu 221- Bankové účty. Úroky, ktoré je účtovná jednotka platí z poskytnutého úveru sa zaúčtujú ťarchu účtu 562- Úroky a v prospech účtu 231- Krátkodobé bankové úvery.

Na účte **461- Bankové úvery** sa účtuje o dlhodobých bankových úveroch, ako aj eskontných zmenkách s dobou splatnosti viac ako jeden rok. Čerpanie úveru sa môže rovnako realizovať priamo úhradou záväzkov z bankového úveru alebo prevodom peňazí z úveru na bežný bankový účet. V prospech účtu sa účtuje zvýšenie úveru, napríklad pri poskytnutí úveru, naopak na ťarchu účtu sa účtuje splácanie úveru, teda jeho zníženie. Úroky platené z úveru sa účtujú rovnako ako pri krátkodobých bankových úveroch.

Pri prevode medzi bankovým účtom a pokladňou vzniká časový nesúlad. Na preklopenie nesúladu sa používa účet **261- Peniaze na ceste**. Na zmienenom účte sa účtuje aj pri prevode medzi dvoma bankovými účtami, bankovým a úverovým účtom, ak nie sú k dispozícii obidva výpisy. Na účtoch uvedenej skupiny sa účtujú aj peňažné prevody medzi účtovnou jednotkou (zriaďovateľom) a jej organizačnou zložkou. Nesúlad vzniká na základe povinnosti účtovnej jednotky účtovať podľa účtových dokladov, akými sú výpisy z účtov alebo príjmový a výdavkový pokladničný doklad.

Legenda:

Tabuľka 3: Prevod medzi bankou a pokladňou

P.č.	Účtovný prípad	Text účtovného prípadu
1.	VPD	Odvod peňazí v hotovosti z pokladnice na bankový účet (bežný)
2.	VBÚ	Zaúčtovanie odvodu peňazí v hotovosti na základe výpisu z bankového účtu (bežného)

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.7. Inventarizácia bezhotovostných platieb

Inventarizáciou sa overuje, či stav majetku, záväzkov a vlastného imania vedeného v účtovníctve zodpovedá skutočnosti. Zabezpečuje sa ňou preukázateľnosť a vecná správnosť účtovníctva.⁷

Inventarizácia sa skladá z nasledujúcich krokov:

1. Vykonanie inventúry, kde sa zisťuje skutočný stav majetku, záväzkov a vlastného imania k určitému dňu.
2. Porovnanie skutočného stavu so stavom v účtovníctve, určenie príčin prípadných inventarizačných rozdielov a ich vyčíslenie.
3. Zaúčtovanie vzniknutých rozdielov.
4. Posúdenie súladu ocenenia so skutočnosťou.
5. Vyhotovenie inventarizačného zápisu.

Skutočný stav majetku hmotnej povahy (zásoby, dlhodobý hmotný majetok), ale aj nehmotnej povahy(softvér) sa zisťuje pomocou fyzickej inventúry. Na zisťovanie sa používajú metódy ako počítanie, meranie, váženie alebo obhliadka. Dokladová inventúra sa používa pri záväzkoch, vlastnom imaní a tých druhoch majetku, pri ktorých nie je možné vykonať fyzickú inventúru. Skutočný stav sa zisťuje na základe účtovných dokladov, zmlúv, výpisov z obchodného registra alebo iných písomností. V niektorých prípadoch je možná aj kombinácia fyzickej a dokladovej inventúry, napr. obhliadka pozemku.

⁷ŠLOSÁROVÁ, Anna. a kol. 2016. Účtovníctvo. 2. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 298 s. ISBN 978-80-8168-444-9.str.208

Fyzická inventúra sa využíva pri zistení skutočného stavu hotovostných peňažných prostriedkov a cenín. Účtovná jednotka je povinná vyhotoviť záznam o pokladničnom skontre formou mincovky.

Peňažné prostriedky na účtoch v bankách sa inventarizujú pomocou dokladovej inventúry na základe výpisov z bankových účtov účtovnej jednotky počas účtovného obdobia a posledného výpisu na konci účtovného obdobia. *Peňažné prostriedky uložené na bankovom účte sa inventarizujú ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.*⁸ Oprava chybné sumy sa uskutočňuje pomocou opravného výpisu, ktorý na požiadanie vystaví banka. S bezhotovostnými platobnými prostriedkami súvisí aj inventarizácia peňazí na ceste, ktorá sa vykonáva prostredníctvom dokladovej inventúry na základy príjmových, výdavkových dokladov a výpisu z banky.

Tabuľka 4: *Inventarizácia*

Inventarizáciou zistený stav	Inventarizačný rozdiel
Skutočný stav = účtovný stav	Nevzniká inventarizačný rozdiel
Skutočný stav ≠ účtovný stav	Vzniká inventarizačný rozdiel

Zdroj: Máziková K. a kol: Účtovníctvo podnikateľských subjektov I

Pri inventarizácii zistený rozdiel môže mať dvojaký charakter:

- Skutočný stav je vyšší ako stav vedení v účtovníctve a tento fakt nevieme doložiť potrebnými dokladmi alebo inak preukázať v súlade so zákonom o účtovníctve, účtujeme prebytok pokladničnej hotovosti a záväzok voči banke pri peňažných prostriedkoch na bankovom účte.
- Skutočný stav je nižší ako účtovný stav a tento rozdiel nie sme schopný doložiť účtovnými dokladmi ani inak preukázať v súlade so zákonom o účtovníctve, účtujeme schodok na pokladničnej hotovosti a pohľadávka voči banke pri peňažných prostriedkoch na bankovom účte.

---

⁸ MÁZIKOVÁ, Katarína. – MATEÁŠOVÁ Martina. – ONDRUŠOVÁ, Lucia. 2016. Účtovníctvo podnikateľských subjektov I. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 288 s. ISBN 978-80-8168-405-0.str.16

1.8. Vykazovanie bezhotovostných platieb

Konečný zostatok sa účtu 221- Bankové účty sa môže vykazovať viacerými spôsobmi na základe účtu, na ktorom sú peňažné prostriedky uložené. Bežný bankový účet sa vykazuje v účtovnej závierke v súvahe na strane aktív v položke Finančné účty, ak ide o bežný účet s dobou viazanosti do jedného roka a v rámci Dlhodobého finančného majetku v prípade vkladového účtu s dobou viazanosti viac ako jeden rok. *Bankové účty majú spravidla aktívny zostatok. Na účte 221-Bankové účty sa účtuje aj vtedy, ak má po dohode s bankou príslušný účet pasívny zostatok, napríklad kontokorentný účet.*⁹ Ak má kontokorentný účet aktívny zostatok, vykazuje sa v účtovnej závierke v majetku, rovnako ako bežný bankový účet a ak má pasívny zostatok vykazuje sa ako krátkodobý bankový úver na strane pasív v krátkodobých záväzkoch. Nemôže sa vykazovať v majetku so záporným znamienkom.

Konečný zostatok na účte 231- Krátkodobé bankové úvery sa vykazuje v súvahe na strane pasív medzi Bežnými bankovými úvermi.

Konečný zostatok účtu 261- Peniaze na ceste môže mať aktívny aj pasívny charakter. Aktívny zostatok navyšuje a naopak pasívny ponizuje súvahovú položku Účty v bankách, ktorá sa nachádza v súvahe, na strane aktív v rámci Finančných účtov. V súvahe sa pasívny zostatok vykazuje na strane aktív s mínusovým znamienkom.

V prípade dlhodobých bankových úverov na účte 461- Bankové úvery je potrebné určiť *zostatkovú dobu splatnosti*¹⁰, ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Z dôvodu uvedeného účelu sa vytvoria dva analytické účty pre krátkodobú a dlhodobú časť bankového úveru. Krátkodobá časť bankového úveru sa vykáže ako krátkodobé bankové úvery, a to vo výške splátok, ktorých doba splatnosti do dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka nie je väčšia ako jeden rok. Uvedené splátky naďalej zostávajú v účtovníctve na účte dlhodobého bankového úveru.

---

⁹ CENIGOVÁ Anna.. 2015. Podvojný účtovníctvo podnikateľov- Praktická príručka. 15. vyd. Bratislava: Ceniga, 2015, 700s. ISBN: 978-80-969946-6-3Str.192

¹⁰ Zostatková doba splatnosti predstavuje rozdiel medzi dohodnutou dobou splatnosti a dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

1.9. Trendy v bezhotovostných platbách

Slovenská republika je súčasťou skupiny krajín, ktoré patria medzi priekopníkov platieb hlavne **bezkontaktnými platobnými kartami**. Ide o platby, kde nedochádza k fyzickému styku platobnej karty s POS terminálom. Platba sa realizuje priložením zariadenia (platobnej karty, mobilného telefónu) k POS terminálu na malú vzdialenosť (2-5cm). Poskytuje možnosť platiť aj bez zadania PIN kódu do stanovenej výšky, čo zapríčiňuje, že platba netrvá viac ako 5 sekúnd. Možnosť platby bezkontaktne ako prvá priniesla na slovenský trh rakúska banka Volksbank v roku 2008.

Platbu prostredníctvom mobilného telefónu rovnako zaraďujeme k bezkontaktným platbám. Na SR ju ponúkajú viaceré banky, ktoré vo svojich **mobilných aplikáciách** poskytujú svojim klientom rôzne služby. Ako príklad si uvedieme aplikáciu od Tatra banky. Produkt Tatra Banky s názvom MobilPay je platba prostredníctvom aplikácie nainštalovanej v mobilnom telefóne. Na úspešné zrealizovanie platby sú potrebné dve veci, a to mobilná aplikácia a v prípade ak chceme realizovať bezhotovostné platby priamo prostredníctvom POS terminálu aj aktívny obal iCarte, ktorý obsahuje čip platobnej karty. V aplikácii si môžeme nastaviť, či chceme platby uskutočňovať automaticky (bez zadania PIN kódu do sumy 20 eur) alebo manuálne (po zadaní PIN kódu). Samotná platba v obchode prebieha po zapnutí aplikácie a následnom priložení mobilného telefónu k POS terminálu, kedy sa aktivuje zabudovaný čip. Cez aplikáciu v telefóne sa dajú uskutočňovať platby nielen v kamenných obchodoch, ale aj cez internet. Výhodou mobilnej aplikácie je možnosť mať v jednom zariadení kreditnú aj debetnú kartu a rovnako okamžitý prehľad o uskutočnených transakciách.

Platobné karty s čítačkou odtlačkov prstov, ktoré predstavila spoločnosť MasterCard, patrí k najnovším trendom roka 2018. Je rovnako kompatibilná s platobným terminálom ako bežná platobná karta, s tým rozdielom, že pri platbe nevyžaduje zadanie PIN kódu, ale jednoduchý odtlačok prsta. Rovnaký princíp už dávnejšie funguje pri odomykaní mobilných telefónov. Platobná karta s odtlačkom prsta zatiaľ funguje skúšobne v Južnej Afrike a do Európy by mala prísť v priebehu roka 2018.

2. Cieľ, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom bakalárskej práce je na základe dostupnej odbornej literatúry a článkov charakterizovať bezhotovostné platby, ktoré môžu počas účtovného obdobia nastať, pojmy a vzťahy si nimi súvisiace, ich dopad na účtovanie a vykazovanie v účtovnej závierke podnikateľa. Na dosiahnutie hlavného cieľa sme si vytýčili čiastkové ciele.

Čiastkové ciele, ktoré vedú k naplneniu hlavného cieľa sú:

- Zadefinovanie základných pojmov, ako sú peňažné prostriedky na základe odbornej literatúry a dostupných článkov, pričom sa bližšie zameriame na bezhotovostné platobné prostriedky, ich zadefinovanie a charakterizovanie.
- Vymedzenie peňažné prostriedky z hľadiska zdrojov financovania.
- Poukázanie na platnú právnu legislatívu upravujúcu problematiku peňažných prostriedkov na území Slovenskej republiky.
- Teoretické vymedzenie pojmu platobný styk a jeho základné delenie v podmienkach Slovenskej republiky.
- Objasnenie pojmu bankový účet, konkrétne pre potreby bakalárskej práce definovanie bežného, vkladového a devízového účtu.
- Rozdelenie platobných kariet na kreditné a debetné.
- Oceňovanie a inventarizácia peňažných prostriedkov, charakteristika pojmov inventúra, inventarizačný rozdiel a príčiny jeho vzniku, oceňovacie modely využívané v účtovníctve podnikateľov.
- Charakteristika účtovného zobrazenia peňažných prostriedkov a poukázanie účtovania na účtoch bezhotovostných peňažných prostriedkov.
- Vykazovanie finančných účtov.

V závere bakalárskej práce zhrnieme všetky nadobudnuté informácie, ktoré sme uviedli v prvej kapitole a rovnako vyslovíme, či sme splnili cieľ, ktorý sme si vyššie stanovili.

V bakalárskej práci sme využijeme rôzne metódy, ktoré nám rovnako pomôžu k dosiahnutiu hlavného cieľa. Metódy delíme na empirické a teoretické, pričom na seba tieto metódy úzko nadväzujú. V bakalárskej práci sme využijeme nasledujúce teoretické metódy:

- **Metóda indukcie** patrí k najpodstatnejším metódam využitým v bakalárskej práci, na jej základe odhliadame od nepodstatných javy a súvislosti a zameriavame svoju pozornosť na skúmanie podstatných informácií. Výsledkom sú pojmy, ktoré nám lepšie umožňujú preskúmať problematiku bezhotovostných platobných prostriedkov.
- **Metóda analýzy**, ktorá predstavuje rozčlenenie zložitej skutočnosti na jednotlivé lepšie pochopiteľné časti, vytvára lepšie podmienky na hlbšie skúmanie daného javu. Najviac ju využijeme prvej časti práce, kde vychádzame z poznatkov nadobudnutých štúdiom odbornej domácej a zahraničnej literatúry, snažíme sa pochopiť podstatu danej problematiky.
- **Metóda syntézy**, ktorá slúži na zjednotenie častí získaných prostredníctvom metódy analýzy. Aplikujeme ju v záverečnej časti, kde zhrnieme získané poznatky.
- **Metóda selekcie**, ktorá slúži na výber podstatných údajov. Zozbierané informácie preskúmame, roztriedime, zhodnotíme a na ich základe definujeme pojmy.

3. Výsledky práce a diskusia

V nasledujúcej časti bakalárskej práce sa budeme venovať charakterizovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov, ich detailnému účtovaniu a vykazovaniu v nami zvolenej účtovnej jednotke. Za účtovné obdobie vznikajú v účtovanej jednotke rôzne finančné transakcie, ktoré sú predmetom účtovníctva. Účtovná jednotka žiadala o anonymitu, preto ju pre potreby bakalárskej práce nazveme H s.r.o. Uvedieme si účtovné prípady, ktoré vznikli účtovnej jednotke počas účtovného obdobia na bankovom účte, vrátane účtovania cudzej meny a platby prostredníctvom debetnej a kreditnej karty, ktoré účtovná jednotka vlastní a jej účtovanie. V závere uvedieme vykazovanie peňažných prostriedkov na bežnom bankovom účte, kontokorentnom účte a peňažné prostriedky poskytnuté z bankového úveru.

3.1. Aplikácia bezhotovostných platieb v konkrétnej účtovnej jednotke

Spoločnosť H s.r.o. so sídlom v Bratislave bola založená v roku 2013. Do obchodného registra okresného súdu Bratislava I bola zapísaná 11.09.2013. Štatutárny orgán sa pôvodne skladal z dvoch konateľov. Od roku 2015 má len jedného konateľa, ktorý koná samostatne v mene spoločnosti. V osobe konateľa je zároveň zahrnutá aj osoba jediného spoločníka. Výška základného imania každého konateľa bola pri založení spoločnosti 2 500 eur a bola v plnej výške splatená. Účtovná jednotka je mesačným platiteľom DPH.

Účtovnú jednotku môžeme zaradiť k mikro účtovným jednotkám, z dôvodu, že celková suma jej majetku nepresiahne 350 000 eur a čistý obrat nepresiahol 700 000 eur. Účtovná jednotka zvýšila svoje tržby na viac ako 62 000 eur, ale jej čistý zisk klesol len na 3 000 eur. K poklesu čistého zisku prispeli náklady súvisiace s prenájmom novej kancelárie a jej vybavením. Účtovná jednotka rovnako zamestnáva jedného zamestnanca na trvalý pracovný pomer na pozícii advokátskeho koncipienta.

Medzi hlavné činnosti spoločnosti patrí poskytovanie právnych služieb, poradenstvo v oblasti podnikateľských, organizačných a ekonomických služieb, počítačové služby spojené s tvorbou webových stránok a domén, reklamné a marketingové služby. Okrem iného sa zaoberá aj nasledujúcimi činnosťami:

- sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu, služieb a výroby
- reklamné a marketingové služby

- prieskum trhu a verejnej mienky
- administratívne služby
- vykonávanie mimoškolskej vzdelávacej činnosti
- prenájom hnutel'ných vecí
- kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod)

Spoločnosť si na účtovanie vybrala v ekonomický systém POHODA. Používa účtovné obdobie *kalendárny rok*¹¹, účtovnú závierku zostavuje vždy k poslednému dňu účtovného obdobia k 31.12.

3.2. Účtovanie bezhotovostných platobných prostriedkov

Účtovná jednotka má zriadený bežný bankový účet v Tatra banke. Účet v Tatra banke ponúka neohraničené množstvo bezhotovostných transakcií prostredníctvom internet bankingu alebo jednej z mobilných aplikácií, bezplatné výbery hotovosti z bankomatov Tatra banky, pričom za výbery z bankomatov konkurenčnej banky sa účtuje poplatok, ako aj sporiaci účet s rôznymi možnosťami sporenia. Pre uvedený účet je vytvorený analytický účet 221100-Bankové účty TB. Bankový výpis obdrža účtovná jednotka vždy druhý týždeň v mesiaci v elektronickej forme.

Základné údaje:

Začiatkový stav účtu k 1.1.2017 je vo výške 92,47 eur. Konečný zostatok k 31.12.2017 je 6518,94 eur.

Preúčtovanie začiatkového stavu:

Tabuľka 5: *Preúčtovanie začiatkového stavu*

Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	Suma	MD	D
IÚD	Preúčtovanie začiatkového stavu	92,47	221100	701000

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

¹¹ Kalendárny rok predstavuje 12 nepretržite po sebe nasledujúcich mesiacov. Trvanie od 1.1.20XX do 31.12.20XX.

Účtovné prípady súvisiace s prevod medzi finančnými účtami

Tabuľka 6: Bankový výpis- prevod medzi účtami

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	EUR	MD	D
1.	VBÚ	Splátka úveru	327,14	261000	221100
2.	VÚÚ	Prijatá splátka úveru	327,14	231200	261000

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Účtovná jednotka sa počas účtovného obdobia rozhodla pre čerpanie krátkodobého bankového úveru vo výške 3 000 eur z dôvodu dočasnej platobnej neschopnosti. Účtovná jednotka požičané peniaze investovala do zariadenia kancelárie, hlavne jej technického vybavenia. Pre úver sa rozhodla z dôvodu výhodnejšieho úročenia. O uvedenej skutočnosti sa účtuje na analytickom účte 231200- KD bankový úver TB. Účtovná jednotka sa v internom predpise rozhodla zachovať účtovanie pomocou preklenovacieho účtu 261- Peniaze na ceste, aj v prípade ak má k dispozícii doklady z bankového aj úverového účtu. Peniaze z úveru boli účtovnej jednotke pripísané na bežný bankový účet, z ktorého uhrádzala všetky záväzky.

Účtovné prípady súvisiace s úhradou prijatých faktúr

Tabuľka 7: Pohyb peňažných prostriedkov- úhrada faktúr

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	EUR	MD	D
1.	PFA	Faktúra za telefón	12,5	518200	321000
		DPH 20%	2,5	343100	321000
2.	PFA	Faktúra za vedenie účtovníctva	106	518100	321000
		DPH 20%	21,2	343100	321000
3.	PFA	Faktúra za upratovacie služby	100	518900	321000
		DPH 20%	20	343100	321000
4.	VBÚ	Úhrada PFA za upratovacie služby	120	321000	221100
5.	VBÚ	Úhrada PFA za vedenie účtovníctva 11/17 (doklady 10/17)	127,20	321000	221100
6.	VBÚ	Úhrada PFA za telefón	15	321000	221100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Pred úhradou je podstatné, aby boli účtovnej jednotke doručené všetky faktúry, ktoré bude následne účtovať do príslušnej agendy ekonomického systému POHODA. Faktúra musí

obsahovať všetky povinné náležitosti, akými sú dodávateľovo a odberateľovo obchodné meno, sídlo, identifikačné číslo pre daň, poradové číslo faktúry, suma za poskytnuté služby, vrátane výšky základu dane, dátum vyhotovenia, dátum dodania a dátum splatnosti. Faktúru za upratovacie služby účtovná jednotka zaúčtuje súvzťažným zápisom na ťarchu účtu 518- Ostatné služby a v prospech účtu 321- Dodávateľa. Pre jednotlivé skupiny služieb má vytvorené nasledujúcu analytickú evidenciu:

- 518100- Ekonomické/administratívne služby, na ktorom sa účtuje vedenie účtovníctva.
- 518200- Mobilné služby, kde sa účtujú prijaté faktúry za telefón od mobilného operátora.
- 518900- Ostatné služby, na ktorom sa účtuje napr. o upratovacích službách alebo parkovnom.

Keďže účtovná jednotka je platiteľom DPH, je potrebné ho zaúčtovať na účte 343- Daň z pridanej hodnoty. Konkrétne na ťarchu účtu 343100- DPH na vstupe. Úhrada faktúry od dodávateľa z bankového účtu sa zaúčtuje na ťarchu účtu 321- Dodávateľa so súvzťažným zápisom v prospech účtu 221100- Bankové účty TB.

Účtovné prípady súvisiace s inkasom vystavených faktúr

Tabuľka 8: Pohyb peňažných prostriedkov- inkaso faktúr

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	EUR	MD	D
1.	VFA	Fakturujeme Vám podnikateľské poradenstvo v oblasti ochrany osobných údajov	350	311000	602200
		DPH 20%	70	311000	343200
2.	VFA	Fakturujeme Vám mesačný paušál za právne služby	10333,33	311000	602100
		DPH 20%	2066,67	311000	343200
3.	VBÚ	Inkaso VFA za právne služby	12 400	221100	311000
4.	VBÚ	Inkaso VFA za poradenské služby	420	221100	311000

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Účtová jednotka je povinná vystaviť faktúru vrátene všetkých povinných náležitostí. Pred jej samotným inkasom je potrebné zaúčtovať výnos, ktorý vyplýva z poskytnutej služby súvzťažným zápisom na ľarchu účtu 311- Odberatelia a v prospech účtu 602- Tržby za poskytnuté služby. Rovnako aj pri vystavených faktúrach existuje povinnosť účtovať DPH, konkrétne v prospech účtu 343200- DPH na výstupe. Keďže účtovná jednotka v roku 2017 poskytovala dva druhy služieb, vytvorila nasledovnú analytickú evidenciu:

- 602100- Právne služby
- 602200- Hosting a správa domén

Inkaso odberateľskej faktúry predstavuje pre účtovnú jednotku zvýšenie peňažných prostriedkov na účte 221100- Bankové účty TB. Zaúčtovanie inkasa za odberateľskú faktúru sa zaúčtuje v prospech účtu 331- Odberatelia spolu so súvzťažným zápisom na ľarchu účtu 221100- Bankové účty TB.

Účtovné prípady súvisiace s PayPal

Tabuľka 9: Pohyb peňažných prostriedkov -PayPal

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	EUR	MD	D
1.	VBÚ	Preddavok na kúpu počítača	747,90	31400	221100
2.	PFA	Prijatá faktúra za počítač- zúčtovanie preddavku	623,25	501500	31400
		DPH 20%	124,65	343100	31400

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Pri používaní služby PayPal je ako prvé potrebné zriadiť si elektronický účet, kde je povinné uviesť typ platobnej karty, číslo karty a dátum expirácie a iné náležitosti, o ktoré vás systém požiada, pričom s uvedenými údajmi pracuje len spoločnosť PayPal a neposkytuje ich tretím stranám. Služba PayPal je po registrácii prepojená s platobnou kartou účtovnej jednotky. Za registráciu sa platí úvodný poplatok, ktorý je pri prvej platbe vrátený. Na zaúčtovanie poplatku má účtovná jednotka vytvorený analytický účet 315900- Poplatok PayPal. Zaúčtovanie prebieha v prospech účtu 315900- Poplatok PayPal a na ľarchu účtu banky 221100- Bankové účty TB. Vrátenie sa uskutoční opačným zápisom, čiže v prospech účtu 221100- Bankové účty TB a na ľarchu účtu 315- Poplatok PayPal.

Účtovná jednotka sa rozhodla pre nákup stolového počítača prostredníctvom internetovej stránky, ktorá umožňovala platbu prostredníctvom služby PayPal. Keďže služba PayPal žiada najskôr uskutočnenie platby a následne dodanie tovaru do niekoľkých dní, účtovná jednotka sa rozhodla o uvedenej skutočnosti účtovať ako o poskytnutom preddavku na účte 314- Poskytnuté preddavky súvzťažne v prospech účtu 221100- Bankové účty TB. Účtovná jednotka sa v internej smernici rozhodla, účtovať o dlhodobom hmotnom majetku, ktorého ocenenie nepresiahne sumu 1 700 eur na účte nákladov. Nákup počítača účtuje účtovná jednotka na ľarchu účtu 501500- Drobný dlhodobý hmotný majetok a prospech účtu 314- Poskytnuté preddavky.

Účtovné prípady súvisiace s povinným zmluvným poistením

Tabuľka 10: Pohyb peňažných prostriedkov- PZP

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	EUR	MD	D
1.	PFA	PZP VW Touran	132,05	548000	379000
2.	VBÚ	Úhrada PZP VW Touran	132,05	379000	221100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Keďže ide o predpis poistného na obdobie od 1.10.2017 do 31.12.2017, ktoré ovplyvňuje len jedno účtovné obdobie, nie je potrebné účtovať o náklade budúcich období na účte 381- Náklady budúcich období. Z uvedeného dôvodu môže zaúčtovať predpis poistného na ľarchu účtu 548- Ostatné náklady na hospodársku činnosť a v prospech účtu 379- Iné záväzky. Poisťovacie služby sú oslobodené od dane z pridanej hodnoty, preto ho nie je potrebné vyčíslovať.¹² Úhrada poisteného z bankového účtu sa zaúčtuje na ľarchu účtu 379- Iné záväzky a v prospech účtu 221100- Bankové účty TB.

Účtovné prípady súvisiace s odvodom dani z pridanej hodnoty

¹² V prípade, ak by predpis poistného zasahoval do viacerých účtovných období, napr. od 1.11.2017-31.1.2018, je účtovná jednotka povinná účtovať na účte 381- Náklady budúcich období. V roku 2017 za obdobie od 1.11-31.12.2017 účtuje o nákladoch daného roka a za obdobie od 1.1-31.1.2018 účtuje o nákladoch budúcich období. Následne v roku 2018 sa náklady budúcich období systematicky rozpustia do nákladov daného roka.

Tabuľka 11: Pohyb peňažných prostriedkov- DPH

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	EUR	MD	D
1.	IÚD	Odpočítanie dane 20% (nárok na odpočítanie)	861,06	343900	343100
2.	IÚD	Zdaniteľné plnenia 20% (daňová povinnosť)	333,02	343200	343900
3.	VBÚ	DHP 11/2017	528,04	343900	221100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Ako sme uviedli, účtovná jednotka je registrovaná ako platiteľ DPH podľa § 4 zákona o DPH, podľa ktorého nadobúda postavenie platiteľa DPH a rovnako má právo na odpočítanie dane, s výnimkou ak ide o plnenia oslobodené od dane.¹³ Zaradujeme ju k mesačným platiteľom dane z pridanej hodnoty. Vždy k 25. dňu mesiaca je podľa zákona povinná vyčísliť daňovú povinnosť alebo nadmerný odpočet, teda či má väčšiu daň na vstupe alebo daň na výstupe. Ak jej ako výsledný vzťah vznikne daňová povinnosť, je povinná odvieť ju daňovému úradu, pod ktorého činnosť spadá. V mesiaci november vznikla účtovnej jednotke daňová povinnosť, ktorej odvod sa zaúčtuje na ľarchu účtu 343900- Výsledný zúčtovací vzťah voči ŠR súvzťažne v prospech účtu 221100- Bankové účty TB. V ostatných mesiacoch v roku účtovnej jednotke vznikol daňový preplatok.

Účtovné prípady súvisiace s bankovými poplatkami

Tabuľka 12: Pohyb peňažných prostriedkov- poplatky

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	EUR	MD	D
1.	VBÚ	Poplatky	7	568000	221100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Banka si za poskytnuté služby účtuje poplatky, ktoré predstavujú pre účtovnú jednotku náklad alebo pripisuje úroky, ktoré sa delia na kreditné, ktoré majú povahu výnosov a debetné, ktoré majú povahu nákladov. Z kreditného úroku sa podľa zákona o dani z príjmov vyberá daň zrážkou vo výške 19%. Uvedená daň sa zaúčtuje súvzťažne na ľarchu účtu 591-Splatná daň z príjmov a v prospech účtu 221- Bankové účty. V prípade uvedenej účtovnej jednotky, ktorá vlastní balík služieb Tatra Business od Tatra banky sa výška mesačných debetných poplatkov

¹³ Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

pohybuje na úrovni 7 eur. V cene je zahrnuté vedenie účtu, zasielanie elektronického výpisu, debetná karta Visa Electron, dva výbery v hotovosti z bankomatov alebo povolené prečerpanie. Odvod debetných poplatkov účtovnej jednotky sa zaúčtuje na ťarchu účtu 568- Ostatné finančné náklady a v prospech účtu 221100- Bankové účty TB.

3.3. Peňažné prostriedky v cudzej mene

Peňažné prostriedky v cudzej mene vedené na bankovom účte v cudzej mene (devízový bankový účet) sa účtuje v súlade s §4 ods.7 zákona v eurách aj v cudzej mene.¹⁴

Pri prepočte na cudziu menu sa účtuje na účte **221-Bankové účty** pre každý bankový účet zriadený v cudzej mene na samostatnom analytickom účte (devízové účty). Devízové účty môžu mať formu bežného účtu, z ktorého sa obchoduje so zahraničím alebo formu vkladového účtu, kde sa ukladajú voľné peňažné prostriedky v cudzej mene, v snahe vyššieho úročenia.

Účtovná jednotka uskutočňuje obchodný styk zo zahraničím. V roku 2017 vystavila 2 faktúry zahraničnému odberateľovi v Českej republike, ktoré inkasovala na účet zriadený v cudzej mene. V oboch prípadoch pri vystavení faktúr použila kurz ECB zo dňa predchádzajúceho dňu uskutočnenia účtovného prípadu a pri inkase faktúry použila na prepočet cudzej meny na menu euro kurz ECB vyhlásený v deň predchádzajúci dňu uskutočneniu účtovného prípadu, čiže deň predchádzajúci inkasu faktúry. Vzniknuté kurzové rozdiely sa účtujú na účte pohľadávok, záväzkov, dlhodobého a krátkodobého finančného majetku so súvzťažným zápisom v prospech účtu **663- Kurzové zisky** alebo na ťarchu účtu **563- Kurzové straty** ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu.

V prípade, ak by účtovná jednotka **nemala** v banke zriadený účet v cudzej mene, pri úhrade z bežného devízového účtu použije kurz komerčnej banky devízy predaj, zo dňa uskutočnenia účtovného prípadu, pri inkase vyberie kurz komerčnej banky devízy nákup. *Uvedené kurzy sa v účtovníctve podnikateľa zohľadňujú z pohľadu banky.¹⁵*

---

¹⁴ CENIGOVÁ Anna.. 2015. Podvojný účtovníctvo podnikateľov- Praktická príručka. 15. vyd. Bratislava: Ceniga, 2015, 700s. ISBN: 978-80-969946-6-3Str. 193

¹⁵ Sklenka M.,Šlosárová A., Hornická R.,Blahušíková M.,: Účtovníctvo podnikateľských subjektov II. Wolters Kluwer 2016, ISBN: 978-80-8168-489-0 str15

Analytická evidencia účtovnej jednotky sa vedie na základe cudzej meny, v ktorej sú bankové účty vedené. Pre devízový účet v českých korunách, ktorý má zriadený v Tatra banke, si účtovná jednotka vytvorila analytický účet 221200- Devízový účet CZK . Pre odberateľa v cudzej mene má rovnako zriadený samostatný analytický účet 311200- Odberatelia CZK.

Účtovné prípady súvisiace s účtovaním cudzej meny z obchodných vzťahov.

Účtovnej jednotke počas účtovného obdobia vznikli nasledujúce účtovné prípady súvisiace s cudzou menou:

1. Vystavená faktúra za náklady na hosting a spravovanie domény v sume 18 500 CZK a jej následná úhrada na účet vedený v CZK.
2. Vystavená faktúra za právne služby v hodnote 19 900 CZK a jej následná úhrada na účet vedený v CZK.

Aj keď je účtovná jednotka platiteľ DPH, v prípade vystavenej faktúry za poskytnuté služby alebo predané tovary odberateľovi identifikovanému pre DPH v inom členskom štáte Európskej únie, je toto dodanie oslobodené od DPH v tuzemsku. DPH je povinný odvieť odberateľ.

Tabuľka 13: Pohyb peňažných prostriedkov- cudzia mena

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	Kurz	CZK	EUR	MD	D
1.	VFA 1	Faktúra za hosting a správu domény.	27,021	18500	684,65	311200	602200
2.	VDÚ	Inkaso VFA 1	27,044	18500	684,07	221200	311200
3.	IÚD	Kurzový rozdiel-strata	-	-	0,58	563000	311200
4.	VFA 2	Faktúra za právne služby	25,567	19900	778,35	311200	602100
5.	VDÚ	Inkaso VFA 2	25,474	19900	781,19	221200	311200
6.	IÚD	Kurzový rozdiel-zisk	-	-	2,84	311200	663000

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Z dôvodu rozdielneho kurzu pri vystavení faktúry a pri jej inkase vznikli kurzové rozdiely. V prípade faktúry za hosting a správu domén bola inkasovaná suma po prepočte nižšia

ako suma vystavenej faktúry po prepočte na eurá, z uvedeného dôvodu vzniká kurzová strata, ktorá sa zaúčtuje na ľarchu účtu 563- Kurzové straty a v prospech účtu 311200-Odberatelia CZK. Pri faktúre za právne služby vznikol účtovnej jednotke kurzový zisk, keďže suma zinkasovaná na devízový účet je väčšia ako vystavenej faktúry po prepočte na eurá. Kurzový zisk sa zaúčtuje na ľarchu účtu 311200- Odberatelia CZK súvzťažne v prospech účtu 663- Kurzové zisky.

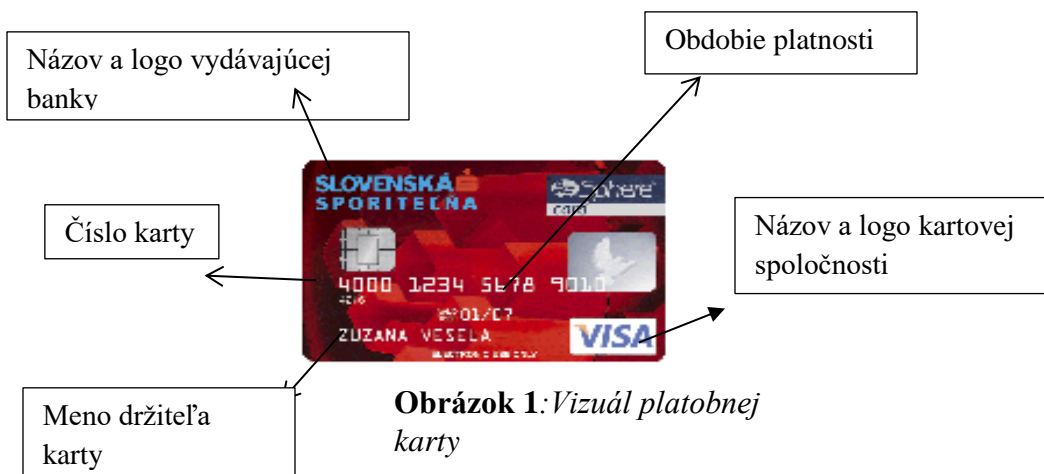
3.4. Platobné karty

Platobná karta ako jeden z nástrojov bezhotovostného platobného styku slúži na úhradu záväzkov z bankového účtu alebo výber hotovosti z bankomatov. Napriek pochybnostiam pri vzniku platobných kariet, patria v súčasnosti k populárnym a frekventovaným spôsobom bezhotovostnej platby. K uvedenému faktu dopomohol aj **Zákon č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti v znení neskorších predpisov**, ktorý nedovoľuje uskutočňovať platby v hotovosti medzi fyzickými osobami, ktoré nepodnikajú alebo nevykonávajú samostatnú zárobkovú činnosť prevyšujúce sumu 15 000 eur. Pri právnickej, prípadne fyzickej osobe, ktorá podniká alebo vykonáva inú samostatnú zárobkovú činnosť táto suma nesmie presiahnuť 5 000 eur.

S používaním platobných kariet sú spojené viaceré výhody:

- Možnosť ľahkého disponovania s peňažnými prostriedkami- s kartou je možné platiť na viacerých obchodných miestach alebo vybrať hotovosť z ktoréhokoľvek bankomatu.
- Bezpečnosť- nie je nutné nosiť vysoký obnos hotovosti, pri krádeži alebo strate platobnej karty možnosť okamžitého zablokovania.
- Medzinárodná platnosť- možnosť platby v zahraničí, bez nutnosti zámeny hotovosti v zmenárni alebo banke.

Platobné karty (debetné, kreditné) sú na prvý pohľad veľmi podobné. Majú podobnú veľkosť, farbu, obsahujú rovnaké predtlačené údaje o majiteľovi karty alebo o kartovej spoločnosti. Môžu obsahovať magnetický prúžok alebo čip. Hlavný rozdiel spočíva v peniazoch, s ktorými disponujeme.

3.4.1. Debetné platobné karty

Debetná karta je karta vydaná komerčnou bankou k bežnému účtu na okamžitú manipuláciu s peniazmi. Podnikateľ ju dostane okamžite pri zriadení účtu. Pri platbách prostredníctvom debetných kariet čerpáme vlastné peniaze uložené na bežnom bankovom účte. Debetné karty majú nielen tuzemský, ale aj medzinárodný charakter a umožňujú platbu za tovar alebo služby rovnako aj v zahraničí. Účtovná jednotka sa môže rozhodnúť obmedziť svoje denné transakcie pomocou stanovenia denného limitu.

Účtovné prípady súvisiace s účtovaním platby pomocou debetnej karty

Účtovná jednotka má zriadenú debetnú platobnú kartu k svojmu bežnému účtu vedenému v eurách. Jedná sa o kartu značky Visa Electron, ktorú získala bezplatne po otvorení bežného účtu. Maximálny denný limit platieb a rovnako výberov z bankomatu uvedenou kartou je 3 000 eur. Pre debetnú kartu je vytvorený analytický účet 325100- Debetná karta. Na konci druhého týždňa v mesiaci prijala výpis z bežného účtu, na ktorom sú uvedené pohyby na danom účte. Konateľ sa rozhodol využívať debetnú kartu na platby za kancelársky materiál, hygienických a čistiacich potrieb do kancelárie alebo iného drobného spotrebného materiálu, pohonných hmôt za súkromný automobil konateľ'a, ktorý používa aj na účely podnikania.

Tabuľka 14: Debetná platobná karta

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	Suma	MD	D
1.	PFA(OZ)	Kancelársky potreby	31,85	501200	325100
		DPH 20%	6,37	343100	325100
2.	PFA(OZ)	PHM 80%	30,36	501100	325100
		DPH 80%	6,07	343100	325100
		PHM 20%	7,59	501900	325100
		DPH 20%	1,52	501900	325100
3.	VBÚ	Úhrada kancelárskych potrieb	38,22	325100	221100
4.	VBÚ	Úhrada pohonných hmôt	45,54	325100	221100

Zdroj : Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

Úhrada pomocou debetnej karty sa zaúčtuje na ťarchu príslušného účtu nákladov a v prospech účtu 325100-Debetná karta. Následne na základe výpisu z bankového účtu sa zaúčtuje na ťarchu účtu 325100- Debetná karta so súvzťažným zápisom v prospech účtu 221100-Bankové účty TB. Všetky platby kartou sa zaúčtujú na základe pokladničného dokladu vydaného registračnej pokladňou. Uvedené doklady predstavujú zjednodušené prijaté faktúry. Účtovná jednotka zaúčtuje doklad za kancelárske potreby alebo čistiace potreby na spoločný analytický účet 501200- Režijné náklady so súvzťažným zápisom na v prospech účtu 325100-Debetná karta.

V prípade pohonných hmôt do súkromného automobilu, ktorý sa používa aj na firemné účely a nie je vedená podrobná kniha jász alebo nie je v automobile zabudovaný satelitný systém sledovania, účtuje paušálny výdavok do výšky 80% z celkovej hodnoty dokladu. Pri zaúčtovaní je potrebné rozdeliť si celkovú sumu na 80% a 20%, rovnako je potrebné rozdeliť aj DPH. Z toho dôvodu sú pre pohonné hmoty vytvorené dva analytické účty, a to 501100- PHM daňové, na ktorom sa účtujú paušálne výdavky do 80% a 501900- PHM nedaňové, na ktorom účtujú výdavky do výšky 20% z celkovej sumy. 80% DPH sa účtuje na ťarchu účtu 343100-DPH na vstupe a zvyšných 20% sa účtuje na ťarchu účtu 501900- PHM nedaňové.

3.4.2. Kreditné platobné karty

Pri kreditných kartách, nám banka poskytuje možnosť čerpať peniaze banky. Účtovná jednotka vlastní kreditnú kartu značky Visa Standard. Kreditná karta jej bola vystavená na požiadanie a po zaplatení úvodného poplatku. Banka zároveň stanovuje limit povoleného

prečerpania, ktorý je vo rozmedzí 650 až 5000 eur, úrokovú sadzbu vo výške 18,8% a dĺžku bezúročného obdobia, počas ktorého banka neúčtuje úroky za nákupy hradené kreditnou kartou. Štandardná dĺžka tohto obdobia je 47 dní. Určuje rovnako minimálnu splátku z poskytnutého úveru, ktorá predstavuje 5% dlžnej sumy.

Účtovná jednotka môže mať v internej smernici presne určené využitie kreditnej karty. Vo väčšine prípadov sa používa vo výnimočných prípadoch, napr. úhrady, na ktoré nemá účtovná jednotka momentálne dostatok finančných prostriedkov. Nie je vylúčené ani jej použitie na účely bežnej platby. Účtovná jednotka sa rozhodla používať kreditnú kartu aj v prípadoch úhrady pohonných hmôt alebo iných nákladov súvisiacich s firemným automobilom, ako napríklad opravy a udržiavanie, diaľničná známka.

Účtovné prípady súvisiace s účtovaním prostredníctvom kreditnej karty

Tabuľka 15: Kreditná platobná karta

P.Č.	Účtovný doklad	Text účtovného prípadu	Suma	MD	D
1.	VÚÚ	Poplatok za vystavenie kreditnej karty	3,49	568000	231100
2.	VÚÚ	PHM 80%	15,15	501100	231100
		DPH 80%	3,03	343100	231100
		PHM 20%	3,78	501900	231100
		DPH 20%	0,76	501900	231100
3.	VÚÚ	Diaľničná známka	100	518300	231100
4.	VÚÚ	Štandardný úrok	3,49	562000	231100
5.	VBÚ	Prevod na kreditnú kartu	150	261000	221100
5.	VÚÚ	Prevod z bankového účtu	150	231100	261100

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe interných údajov účtovnej jednotky

O kreditných kartách sa účtuje rovnako ako o krátkodobých úveroch, keďže kreditné karty predstavujú formu úveru. Pri uskutočnení platby vzniká účtovnej jednotke záväzok voči banke. Účtovná jednotka je povinná poskytnuté peniaze splatiť v stanovenom termíne.

Platba kreditnou kartou sa zaúčtuje na základe výpisu z úverového účtu. Pri platbe kreditnou kartou za pohonné hmoty sa podobne ako v prípade debetnej karty účet 501- Spotreba materiálu rozdelí na samostatné analytické účty, teda na daňové a nedaňové náklady. V prípade platby za diaľničnú známku za obe autá, ktoré má účtovná jednotka vo vlastníctve si účtovná jednotka vytvorila analytický účet 518300- Náklady súvisiace s autom. Úhradu diaľničnej známky pomocou kreditnej karty zaúčtuje v prospech účtu 231100- Kreditná karta súvzťažne na

ťarchu účtu 518300- Náklady súvisiace s autom. Za poskytnutie úveru plyní banke provízia, ktorá rovnako ako poplatok za bankové služby k bežnému účtu predstavuje pre účtovnú jednotku náklad, ktorý sa účtuje na účte 568- Ostatné finančné náklady. V prípade poplatku za vystavenie kreditnej karty súvzťažne v prospech analytického účtu **231100- Kreditná karta** a na ľarchu účtu 568- Ostatné finančné náklady.

Splátka úveru sa zaúčtuje po prijatí výpisu bankového aj úverového účtu na ľarchu účtu 231- Krátkodobé úvery so súvzťažným zápisom v prospech účtu 261- Peniaze na ceste. Ako sme uviedli vyššie, účtovná jednotka sa rozhodla pre zachovanie účtovanie prostredníctvom preklenovacieho účtu.

3.5. Vykazovanie bezhotovostných platieb v súvahe

Účtovná jednotka patrí z hľadiska čistého obratu, hodnoty majetku aj počtu zamestnancov medzi mikro účtovné jednotky. Výkazy účtovnej závierky majú v porovnaní s výkazmi malej a veľkej účtovnej jednotky svoje špecifiká. V súvahe mikro účtovnej jednotky sa zachováva horizontálna forma súvahy. Majetok a záväzky sa vykazujú za bežné a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie v ocenení netto, v ktorom sú zahrnuté všetky zníženia ceny. Počet riadkov súvahy je nižší, z dôvodu kumulácie účtov. Peňažné prostriedky na účtoch v bankách sa vykazuje podľa platných postupov o účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky nasledovne:

Bankové účty sa vykazujú v súvahe na strane aktív medzi Finančnými účtami.

- Účet 221100- Bankové účty TB vedený v mene euro, ktorý ma ku koncu účtovného obdobia kladný zostatok sa vykáže v riadku 22
- 221200- Devízový účet CZK vedený v cudzej mene, ktorý ma kladný zostatok sa vykáže v riadku 22.

V prípade, ak by mala účtovná jednotka kontokorentný účet, ktorý pre účtovnú jednotku predstavuje záväzok voči banke, jeho zostatok sa vykáže v súvahe na strane pasív ako bežné bankové úvery v riadku 44.

Peniaze na ceste môžu mať konečný zostatok na strane Má Dať alebo na strane Dal alebo môže byť nulový. Konečný zostatok na účte 261- Peniaze na ceste rovnako signalizuje nevyrovnaný záväzok alebo nezinkasovanú pohľadávku. V prípade uvedenej účtovnej jednotky je konečný zostatok na účte 261- Peniaze na ceste vo výške nula eur. Ak by mal konečný zostatok na strane Má Dať, zapíše sa do súvahy na strane aktív, do riadku 22 s plusovým znamienkom, naopak ak by mal konečný zostatok na strane Dal, zapíše sa do súvahy s mínusovým znamienkom.

Krátkodobý bankový úver na účte 231200- KD bankový úver TB, ktorých dohodnutá doba splatnosti je menej ako jeden rok, sa vykážu v súvahe, na strane pasív medzi Bežnými bankovými úvermi v riadku 44.

Záver

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo charakterizovanie bezhotovostných platieb, ktoré môžu počas účtovného obdobia nastať, pojmy a vzťahy si nimi súvisiace, ich účtovanie a vykazovanie v účtovnej závierke podnikateľa. Využitím čiastkových cieľov a metód analýzy, selekcie alebo syntézy, sme dospeli k uvedenému cieľu.

V úvode bakalárskej práce sme uviedli, že peňažné prostriedky predstavujú pre účtovnú jednotku dôležitý druh majetku a preto je veľmi podstatné, aby podnik nielen dobre poznal štruktúru svojho majetku, ale o ňom aj správne účtoval. Pre lepšie pochopenie bezhotovostných platobných prostriedkov sme ich ako prvé definovali z teoretického hľadiska, rozanalyzovali ich účtovanie, poukázali na ich oceňovanie a inventarizáciu, zaoberali sa vykazovaním v účtovnej závierke na základe analýzy dostupnej odbornej literatúry, článkov a internetových zdrojov. Teoretické poznatky nadobudnuté v prvej časti bakalárskej práce, sme v časti s názvom *Výsledky práce a diskusia* aplikovali na účtovné prípady v reálnej účtovnej jednotke. Snažili sme sa aplikovať všetky teoretické vedomosti a získané informácie.

Ako vyplýva z bakalárskej práce *Účtovanie bezhotovostných platieb v účtovnej jednotke*, s bezhotovostnými platbami sa stretáva nielen účtovník v účtovníctve, ale aj každá fyzická, či právnická osoba v každodennom živote. Uviedli sme, že bezhotovostné platby sa môžu realizovať prostredníctvom tradičných aj moderných spôsobov, od prevodu peňažných prostriedkov medzi bankovými účtami až po platbu debetnou alebo kreditnou kartou cez internet alebo prostredníctvom POS terminálu, pričom závisí len na účtovnej jednotke, ktorú formu si vyberie. V konečnom dôsledku považujeme bezhotovostné platby za rýchly, spoľahlivý a bezpečný druh platieb, vhodný na úhradu záväzkov vyplývajúcich z podnikateľskej činnosti účtovnej jednotky.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje:

- ŠLOSÁROVÁ, Anna – BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. *Analýza účtovnej závierky*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 440 s. ISBN 978-80-8168-589-7.
- MARKOVIČ Peter a kol. 2013. *Finančný manažment na prahu 21.storočia*. 1.vyd. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013, 267s. ISBN:978-80-225-3721-6
- TKÁČOVÁ Daniela. a kol. :2017. *Finančné trhy a bankovníctvo*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 310s. ISBN:978-80-7552-528-4
- CENIGOVÁ Anna.. 2015. *Podvojný účtovníctvo podnikateľov- Praktická príručka*. 15. vyd. Bratislava: Ceniga, 2015, 700s. ISBN: 978-80-969946-6-3
- ŠLOSÁROVÁ, Anna. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 298 s. ISBN 978-80-8168-444-9.
- MÁZIKOVÁ, Katarína. – MATEÁŠOVÁ Martina. – ONDRUŠOVÁ, Lucia. 2016. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 288 s. ISBN 978-80-8168-405-0.
- SKLENKA, Miloš. a kol. 2016. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. 1.vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 320 s. ISBN 978-80-8168-489-0.

Právne normy

- Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č.23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva.
- Opatrenie MF SR z 11. decembra 2013 č.MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Elektronické publikácie

- DZURÍČKO, Slavo: *MasterCard vytvoril platobné karty so snímačom odtlačkov prstov*. In Mójandroid.sk (online) 2017. Dostupné na: <https://www.mojandroid.sk/mastercard-platobne-karty-snimac-odtlackov/>
- HARRY GAVENDOVÁ, Alžbeta: *Tatra banka prináša nové platby mobilom pomocou aplikácie MobilePay*. In Mójandroid.sk (online) 2016. Dostupné na: <https://www.mojandroid.sk/tatra-banka-prinasa-nove-platby-mobilom-pomocou-aplikacie-mobilepay/>